శ్రీ మతే విఖనసే నమః

శ్రీ వైఖానస సూత్రోక్త సంధ్యావందనమ్

శ్రీ వైఖానస భగవచ్ఛాస్త్ర గ్రంథమాలా

చతుర్థానుబంధః

గ్రంథమాలా సంపాదకః

Dr. దీవి కృష్ణసామి అయ్యంగారు, ఎ.ఆర్.ఎ.సి

నెల్లూరు

1996

కాపీరైట్]

వెల Rs 5

శ్రీ [illegible] నమః

శ్రీ నివాసాయనమః

శ్రీ మద్విఖన-సేనమః

శ్లో॥ శ్రీలక్ష్మీవల్లభారంభాం విఖనో మునిమధ్యమామ్
అస్మదాచార్య పర్యన్తాం వన్దే గురుపరంపరామ్

శ్రీ వైఖానస సూత్రోక్త సన్ధ్యావన్దనమ్

హరిః ఓమ్

బ్రాహ్మే ముహూర్తే ఉత్థాయ, శ్రీ విష్ణు స్మరణపూర్వకం కృతశౌచక్రియఃసుస్నాతః ధౌతం పరిధాయ సోత్తరీయో బద్ధశిఖః పవిత్రపాణిః ధృతోర్ధ్వ పుణ్డ్రః ప్రాఙ్ముఖ ఉదఙ్ముఖోఽవాబహిర్జాను రుత్కుటిక మాసీనో హస్తౌపాదౌచ ప్రక్షాళ్య వామ హస్తేన జలం స్పృశన్ గోకర్ణాకృతి దక్షిణ హస్తే నాపోగృహిత్వా

ఋగ్వేదః ప్రీణాతు యజుర్వేదః ప్రీణాతు సామవేదః ప్రీణాతు { బ్రాహ్మేణ తీర్థేన త్రిరాచమ్య

అథర్వవేదః ప్రీణాతు ఇతిహాసవేదః ప్రీణాతు { అంగుష్ఠమూలేనక పోలమూలయో ర్దక్షిణాద్యథః పరిమృజ్య

చంద్రమాః ప్రీణాతు	అంగుష్ఠమధ్యమాభ్యాం సర్వతీర్థైర్వా ముఖం లలాటాదిచుబుకాంతం పరిమృజ్య
మహేశ్వరః ప్రీణాతు	సర్వాంగుళిభి ర్మూర్ధానం స్పృశతి
ఆదిత్యః ప్రీణాతు సోమః ప్రీణాతు	అంగుష్ఠానామికాభ్యాం చక్షుషి
దిశః ప్రీణంతు దిశః ప్రీణంతు	అంగుష్ఠకనిష్ఠికాభ్యాం శ్రోత్రే
వాయుః ప్రీణాతు వాయుః ప్రీణాతు	అంగుష్ఠ ప్రదేశినీభ్యాం నాసికే
ఇంద్రః ప్రీణాతు ఇంద్ర ప్రీణాతు	అంగుష్ఠ కనిష్ఠికాభ్యాం భుజౌ
విష్ణుః ప్రీణాతు	సర్వాంగుళిభిః హృదయం
అగ్నిః ప్రీణాతు	అంగుష్ఠేన నాభించ స్పృశతి

ఏవం ద్విరాచమ్య

ఓం భూః ఓంభువః ఓగ్ంసువః ఓంమహః ఓంజనః ఓంతపః ఓగ్ంసత్యం ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ఓమాపోజ్యోతీ రసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సురోమ్	దక్షిణ కరాంగుష్ఠానామికా కనిష్ఠాంగుళిభి ర్నాసాపుటౌ నిష్పీడ్య రేచక పూరకౌ కృత్వా కుమ్భకే మన్త్రం త్రిరావర్త్య జపేత్

ఏవమేకం ప్రాణాయామం కృత్వా

శ్రీ గోవింద గోవింద గోవింద
శ్రీ మహావిష్ణోరాజ్ఞయా ప్రవర్తన
మానస్యఅద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయ
పరార్ధే శ్వేత వరాహకల్పే వైవ
స్వత మన్వంతరే కలియుగే ప్రథ
మపాదే జంబూద్వీపే భరతవర్షే
భరతఖండే మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే
శ్రీ వేఙ్కటాచలాదుత్తర ప్రదేశే
(శ్రీకృష్ణా కావేర్యోర్మధ్య దేశే)
భగవద్భాగవ తాచార్య సన్నిధౌ
అస్మి న్వర్తమానే వ్యావహారిక
చాంద్రమానేన (సౌర) సంవత్సరే
అయనే - ఋతౌ - మాసే - పక్షే -
తిథౌ - వారే నక్షత్రే - యోగే -
కరణే, ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టా
యాం శుభతిథౌ

దక్షిణ జానూపరి వ్యస్తో
త్తాన సవ్యపాణే స్సర్జ
న్యంగుష్ఠయో ర్మధ్యే
ఉవాచీనస్య దక్షిణపా
ణే రంగుష్ఠరహితా శ్చ
త్రస్రోంగుళీర్న్యస్య దక్షి
ణాంగుష్ఠేన స వ్యాం గు
ష్ఠంపరి వేష్ట్య దేశకాలా
సంకీర్త్య

భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీ త్యర్థం మాధ్యాహ్నిక సన్ధ్యాం
ప్రాతస్సన్ధ్యా ముపాసిష్యే సాయం సన్ధ్యా మితి
యథా కాలం సంకల్ప్య

భగవతో బలేన భగవతో వీర్యేణ

భగవత స్తేజసా భగవతః కర్మణా
భగవతాను గృహీతో భగవతాను ధ్యాతో
భగవధ్యాత్వా భగవత్కర్మ కరిష్యామి
తద్భగవా ననుమన్యతామ్

ఆపోహిష్ఠేతి మన్త్రస్య - సిన్ధుద్వీప ఋషిః - గాయత్రీ ఛన్దః - ఆపో దేవతా - మార్జనే వినియోగః

ఆపోహిష్ఠామ యోభువః తాన ఊర్జే దధాతన మహేరణాయచ క్షసే, యోవశ్శివతమోరసః తస్యభాజయ తేహనః ఉశతీరివ మాతరః తస్మా అరఙ్గమామవః యస్యక్షయాయ జిన్వథ, ఆపో జనయథాచనః.

ఆపోహిష్ఠాదిసప్తభిః పాదై శ్శిరసి సప్తవిప్రుషోఽష్టమేన పాదైనైకా మథశ్శిరీ రేపునర్నవమేనైకాం శిరస్యేవం ప్రతి పాదము త్రిష్ఠా ద్విరాత్మానం పరిషిచ్యే.

పూర్వాహ్ణే

సూర్యశ్చేతి మంత్రస్య - అగ్ని ఋషిః గాయత్రీఛందః సూర్యో దేవతా-అపాం ప్రాశనే వినియోగః.

సూర్యశ్చ మామన్యుశ్చ మన్యుపతయశ్చ మన్యుకృతేభ్యః పాపేభ్యోరక్షన్తామ్! యద్రాత్ర్యా పాపమ-కార్షమ్! మనసావాచా

పూర్వవ జ్జలం గృహీత్వాఽభిమన్త్ర్య బ్రాహ్మేణ తీర్థే నైకవారం పిబేత్

హస్తాభ్యామ్! పద్భ్యాముదరేణ శిశ్నా ! రాత్రి స్తదవ లు ంపతు ! యత్కించ దురితంమయి ఇదమహంమామమృతయోనౌ సూర్యే జ్యోతిషి జుహోమి స్వాహా -

మధ్యాహ్నే

ఆపఃపున న్త్వితిమ న్త్రస్య ఆప ఋషిః - అనుష్టుప్ఛన్దః-బ్రహ్మణస్పతిర్దేవతా-అపాంప్రాశనే వినియోగః

అపఃపునన్తు పృథివీం పృథివీ పూతా పునాతుమామ్, పునన్తు బ్రహ్మణస్పతిర్బ్రహ్మపూతా పునాతుమామ్, యదుచ్ఛిష్టమభోజ్యం యద్వా దుశ్చరితం మమ, సర్వంపునన్తు మామాపోఽసతాఞ్చ ప్రతిగ్రహగ్గ్ం స్వాహా,— | పూర్వవ దవః పి బేత్

(తేజశ్చ మామన్యుశ్చ మన్యుపతయశ్చ మన్యుకృతేభ్యః। పాపేభ్యో రక్షన్తామ్, యదహ్నాత్ పాపమకార్షమ్ మనసావా చా హస్తాభ్యాం పద్భ్యాముదరేణ శిశ్నా। అహ స్తదవ లుమ్పతు । యత్కిఞ్చ దురితం మయి। ఇదమహం మామమృతయోనౌ । తేజో జ్యోతిషి జుహోమి స్వాహా,—

సాయాహ్న

అగ్నిశ్చేతి మన్త్రస్య-సూర్యఋషిః-గాయత్రీ చ్ఛన్దః
అగ్నిర్దేవతా-అపాంప్రాశనే వినియోగః

అగ్నిశ్చ మామన్యుశ్చ మన్యుపతయశ్చ మన్యుకృతేభ్యః పాపేభ్యో రక్షన్తామ్। యదాహ్నాత్ పాపమకార్షమ్। మనసా వాచా హస్తాభ్యామ్। పద్భ్యాముదరేణ శిశ్నా। అహస్తదవలుమ్పతు। యత్కించ దురితం మయి। ఇదమహం మామమృతయోనౌ। సత్యే జ్యోతిషి జుహోమి స్వాహా—	పూర్వవదపః పిబేత్

పూర్వవత్సకృదాచమ్య

దధిక్రావ్ణ ఇతిమన్త్రస్య-వామదేవ ఋషిః
అనుష్టుప్ ఛన్దః-సురభిమతీ దేవతా-మార్జనే వినియోగః

దధిక్రావ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః। సురభినోముఖాకరత్ప్రణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్॥	పూర్వావదాత్మనం ప్రోక్ష్య

ఆపోహిష్ఠామ...ఆపో జనయథాచనః ॥

ద్రుపదాదిమన్త్రస్య - గోకుల రాజపుత్ర ఋషిః
అనుష్టుఫ్ ఛన్దః - ద్రుపదా దేవతా - ఆఘ్రాణే వినియోగః

ఆఞ్జలినా జలమాదాయ

ద్రుపదా దివముఞ్చతు । ద్రుపదా
ది వేన్ముముంచానః స్విన్న స్నాత్వీ మలా ఆఘ్రాయ వామ
దివ । పూతం పవిత్రేణే వాజ్యమ్। ఆపభాగే నిక్షిపేత్
శ్శున్దన్తు మైనసః॥)

ప్రాణా నాయమ్య - ఓంభూః.........వస్సు వరోమ్

శ్రీ భగ వదాజ్ఞయాభగవత్ప్రీత్యర్థం ప్రాతరర్ఘ్య ప్రదా
నాని కరిష్యే అర్ఘ్య ప్రదానమ న్త్రస్య - విశ్వామిత్రఋషిః-
గాయత్రీ ఛన్దః సవితా దేవతా-ణం బీజం-యంశ క్తిః- నః
ప్రాణః యాత్ కీలకం అర్ఘ్యప్రదానే వినియోగః

తత్సవితుః బ్రహ్మాత్మనే హృదయాయ నమః
వరేణ్యం విష్ణాత్మనే శిరసే స్వాహా
భర్గో దేవస్య రుద్రాత్మనే శిఖాయై వషట్
ధీమహి సత్యాత్మనే కవచాయ హుమ్
ధియో యోనః జ్ఞానాత్మనే నేత్రత్రయాయ వౌషట్
ప్రచోదయాత్ పర బ్రహ్మాత్మనే అస్త్రాయ ఫట్
వేదసారం పరంజ్యోతి ర్మూలభూతం పరాత్పరమ్
హృదిస్థం సర్వ భూతానాం మణ్డలా న్త ర్వ్యవస్థితమ్
వజ్రాయుధ సఖస్పృశ్యస్ సకృత్సంహార కారకమ్
చి న్తయే త్పర మాత్మాన ముపఊర్ధ్వం వినిక్షిపేత్

ఓం భూర్భువస్సువః తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ప్రాణా నాయమ్య ఓం భూః.. ...వస్సువరోమ్ కాలాతిక్రమణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం తురీయార్ఘ్య ప్రదానం కరిష్యే—

అంగుష్ఠ తర్జనీయోగం వినా ఽఞ్జలినా దేవతీర్థేన జలంగృహీత్వా తిష్ఠన్ గోశృఙ్గమాత్రముద్ధృత్వా ఖిమ స్త్రింక్షిపేత్ ఏవం సాయం ప్రాతస్త్రిః కృత్వా మధ్యాహ్నేసకృదర్ఘ్యం దత్వా

పూర్వవదర్ఘ్యమేకం దత్వా

అసావాదిత్యో బ్రహ్మ | ఆత్మ ప్రదక్షిణం కృత్వా

సకృదాచమ్య

కేశవం తర్పయామి, నారాయణం తర్పయామి, మాధవం తర్పయామి గోవిన్దం తర్పయామి, విష్ణుంతర్పయామి మధుసూదనం తర్పయామి, త్రివిక్రమంతర్పయామి, వామనం తర్పయామి శ్రీధరం తర్పయామి, హృషీకేశం తర్పయామి, పద్మనాభం తర్పయామి, దామోదరం తర్పయామి.

దైవేన తీర్థేన తర్పయిత్వా

సకృదాచమ్య

ఉదకస్యాగ్నే ర్దేవస్య వా సన్నిధౌ శుద్ధేదేశేజవస్థలం ప్రోక్ష్య

కృష్ణాజినా ద్యాసనే చాసీనః

శ్లో॥ అపక్రామన్తు భూతానిపిశాచాః ప్రేత గుహ్యకాః
యేచాత్ర నివసన్త్యేతే దేవతా భువి సన్తతమ్॥
శ్లో॥ అపసర్పన్తు భూతాని పృథివ్యన్తర వాసినః
అస్మాకం మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే॥ — ఇత్యుచ్చార్యః

ఆసన మన్త్రస్య-పృథివ్యా మేరుపృష్ఠ ఋషిః
సుతలం ఛన్దః శ్రీకూర్మో దేవతా-ఆసనే వినియోగః

శ్లో॥ పృథ్వీత్వయా ధృతాలోకా దేవిత్వం విష్ణునా ధృతా
త్వఞ్చ ధారయ మాందేవి పవిత్రం కురు చాసనమ్॥

అం అనన్తా సనాయ నమః-విం విమలాసనాయనమః
భూమిం-కుం కూర్మాసనాయ నమః సంప్రార్థ్య

ప్రణవస్య-బ్రహ్మ ఋషిః దైవీగాయత్రీ ఛన్దః
పరమాత్మా దేవతా - ప్రాణాయామే వినియోగః

శ్లో॥ విష్ణుం భాస్వత్కిరీటాఙ్గదవలయగళాకల్పహారోదరాఙ్ఘ్రి
శ్రోణీభూషం స్వవక్షోమణిమకుటమహాకుణ్డలామణ్డితాఙ్గమ్
హస్తోద్యచ్ఛఙ్ఖచక్రామ్బుజగద మమలంపీతకౌశేయమాశా
విద్యోతద్భాసముద్యద్దినకరసదృశంపద్మసంస్థం నమామి

భూరాది సప్తవ్యాహృతీనాం-అత్రిభృగుకుత్సవసిష్ఠ
గౌతమ కాశ్యపాఙ్గీరసఋషయః-గాయత్ర్యుష్ణిగ
నుష్టుబ్బృహతీ పంక్తి త్రిష్టుబ్జగత్యఃఛన్దాంసి-అగ్ని

వాయ్వర్క వాగీశ వరుణేన్ద్ర విశ్వేదేవా దేవతాః
ప్రాణాయామే వినియోగః

శ్లో॥ స్వనోక్త వర్ణతనవో రూపయౌవన సంయుతాః
క్షౌమ వస్త్ర పరీధానా స్సర్వాభరణ భూషితాః
దివ్యచన్దన లిప్తాంగ దివ్య మాల్యై రలఙ్కృతాః
సితో పవీత హృదయా స్సప విత్ర చతుష్కరాః
ఉన్నిద్ర వద నామ్భోజ ప్రభామణ్డల మణ్డితాః
జటాకలాప పూర్ణేన్దు ప్రభాపూరిత దిఙ్ముఖాః
అభయాక్ష స్రగపాత్ర వరహస్త సరోరుహాః

(ఏవం హోమే జపారమ్భే ధ్యేయావ్యాహృతయో ద్విజైః)
సావిత్ర్యా విశ్వామిత్ర ఋషిః దేవీ గాయత్రీఛన్దః
సవితా దేవతా-ప్రాణాయామే వినియోగః

శ్లో॥ ముక్తావిద్రుమ హేమనీల ధవళచ్ఛాయైర్ముఖై స్త్ర్యీక్షణైః
యుక్తా మిన్దుకలా నిబద్ధమకుటాంతత్త్వార్థ వర్ణాత్మికాం
గాయత్రీంవరదాభయాఙ్కుశకశాశ్శుభ్రఙ్కపాలం
గదామ్ శఙ్ఖం చక్రమధార విన్దయుగళం హస్తైర్వహ
న్తీమ్భజే॥ అపోజ్యోతిరితి గాయత్రీ శిరోమన్త్రస్య
బ్రహ్మఋషిః అనుష్టుప్ ఛన్దః పరమాత్మా దేవతా
ప్రాణాయామే వినియోగః

శ్లో॥ అమ్భోజాసన సంస్థితం సరసిజం శఙ్ఖం రథాఙ్గం గదామ్
బిభ్రాణం వరపీతవస్త్ర మతులం భాస్వత్కిరీటాఙ్గదమ్
శ్రీవత్సోరసముత్పలాభమఖిలై ర్భూషాగణైర్భూషితం
వన్దే పద్మనివాసినీ సహచరం విష్ణుం సురైర్వన్దితమ్

ఓం భూః — పాదయోః		
ఓం భువః — జంఘయోః		
ఓగ్ం సువః — జాన్వోః	దక్షిణహస్తేన తత్త	
ఓం మహః — జఠరే	దంగాని స్పృశన్	
ఓం జనః — కణ్ఠే	వ్యాహృతి న్యాసం	
ఓం తపః — ముఖే	కృత్వా	
ఓగ్ం సత్యం — మూర్ధ్ని		

ప్రాణాయామ మన్త్రస్య - బ్రహ్మ ఋషిః

గాయత్రీ ఛన్దః - పరమాత్మా దేవతా - ప్రాణాయామ
మన్త్రజపే వినియోగః

ఓం భూః ఓం భువః ఓగ్ంసువః ఓంమ
హః ఓంజనః ఓంతపః ఓగ్ంసత్యమ్ఓం
తత్సవితుర్వ రేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమ
హి ధియోయోనః ప్రచో దయాత్,
ఓమాపోజ్యోతీ రసోఽమృతం బ్రహ్మ
భూర్భువస్సువరోమ్.

అఙ్గుష్ఠానామికా కనిష్ఠికాభిర్నాసా పుటౌబధ్వామన్త్రం త్రిరావర్త్యజపేత్

శ్రీ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం ప్రాతస్సంధ్యాంగ సావిత్రీ మన్త్రజపం కరిష్యే॥

ఆయాత్విత్యనువాకస్య వామదేవ ఋషిః ఆనుష్టుప్ ఛన్దః - గాయత్రీ దేవతా - గాయత్రీ ఆవాహనే వినియోగః

ఆయాతు వరదాదేవ్యక్షరం బ్రహ్మ సమ్మితమ్ గాయత్రీం ఛన్దసాంమాతేదం బ్రహ్మజుషస్వనః ఓజోసి సహోసి బలమసి భ్రాజోసి దేవానాం ధామ నామాసి విశ్వమసి విశ్వాయుస్సర్వమసి సర్వాయు రభిభూరోం గాయత్రీ మావాహయామి—	గాయత్రీ మావాహ్య

(మధ్యాహ్నే సావిత్రీం) (సాయహ్నే సరస్వతీ మితి)

సావిత్ర్యా విశ్వామిత్ర ఋషిః-గాయత్రీ ఛన్దః

సవితా దేవతా-సావిత్రీ మన్త్రజపే వినియోగః

ఓం భూః॥బ్రహ్మాత్మనే-అంగుష్ఠాభ్యాం నమః

ఓం భువః-విష్ణ్వాత్మనే తర్జనీభ్యాం నమః

ఓగ్ం సువః-రుద్రాత్మనే-మధ్యమాభ్యాం నమః

ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం సత్యాత్మనే-అనామికాభ్యాంనమః

ఓం భర్గోదేవస్య ధీమహి-జ్ఞానాత్మనే-కనిష్ఠికాభ్యాం నమః

ఓం ధియోయోనః ప్రచోదయాత్-సర్వాత్మనే-కరతలకర పృష్ఠాభ్యాం నమః

ఓం భూః - బ్రహ్మాత్మనే - హృదయాయ నమః
ఓం భువః - విష్ణ్వాత్మనే - శిరసే స్వాహా
ఓగ్ం సువః - రుద్రాత్మనే - శిఖాయై వషట్

ఓం తత్సవితుర్వరేణియం - సత్యాత్మనే - శ్రోత్రాయకవచాయ హుమ్। ఓం భర్గోదేవస్య ధీమహి - జ్ఞానాత్మనే - నేత్రత్రయాయ వౌషట్। ఓం ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ - సర్వాత్మనే - అస్త్రాయ ఫట్ ఓం భూర్భువస్సువరో మితిదిగ్బన్ధః

పూర్వాహ్ణే

గాయత్రీం రక్తాభాం కుమారీం సుధృతకుణ్డలాక్ష యజ్ఞోపవీతకమణ్డలు హస్తాం కనక పీఠాసనస్థాం హంసారూఢాం బ్రహ్మదైవత్యాం భూలోక వ్యవస్థితాం ఋగ్వేద సహితాం ధ్యాయేత్.

మధ్యాహ్నే

సావిత్రీం శ్వేతామ్బరాం శ్వేతవర్ణాం యౌవనీం త్రినేత్రీం అర్ధచన్ద్ర త్రిశూలధారిణీం రజితపీఠాసనస్థాంవృషభారూఢాం రుద్ర దైవత్యాం భువర్లోక వ్యవస్థితాం యజుర్వేదసహితాం ధ్యాయేత్.

సాయాహ్నే

సరస్వతీం శ్యామవర్ణాం పీతవస్త్రాం చతుర్భుజాం శఙ్ఖ చక్రగదాభయహస్తాం పద్మపీఠాసనస్థాం గరుడారూఢాంవిష్ణు దైవత్యాం స్వర్లోకవ్యవస్థితాం సామవేదసహితాం ధ్యాయేత్

కాలత్రయేపి

శ్లో॥ ఆదిత్య మణ్డలేధ్యాయేత్వ రమాత్మాన మవ్యయమ్
విష్ణుం చతుర్భుజం రక్తపఙ్కజాసన మధ్యగమ్
కిరీట హార కేయూర కటకాది విభూషితమ్
శ్రీవత్స వనమాలా శ్రీ తులసీ కౌస్తుభోజ్వలమ్
హరిం పీతామ్బరధరం శఙ్ఖచక్ర గదాధరమ్
ప్రసన్న వదనం రత్న కుణ్డలై ర్మణ్డితాననమ్
సర్వరత్న సమాయుక్తం సర్వాభరణ భూషితమ్॥

ఓం, భూర్భువ స్సువః తత్స వితుర్వ రేణియం. భర్గో దేవస్య ధిమహి. ధియో యోనః ప్రచోదయాత్.

ప్రాతస్తిష్ఠన్ మధ్యాహ్నేతిష్ఠన్నాసీనోవా సాయమాసీన ఉత్తరీయాఞ్చలాచ్ఛాదికతకరౌ ప్రాతరుత్తానౌనాసాసమౌ మధ్యాహ్నే భుజసమౌ సాయమధో ముఖౌ నాభిసమౌ కృత్వా తులసీపద్మాక్షమాలికయాపర్వభిర్వాఽష్టోత్తరశత మష్టావింశతికం దశాష్టావా సావిత్రీంజప్త్వా

ప్రాణానాయమ్య - భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం ప్రాత స్సంధ్యోపస్థానం కరిష్యే (ఇతిసంకల్ప్య)
ఉత్తమ ఇత్యను వాకస్య-వామదేవ ఋషిః-అనుష్టుప్ ఛన్దఃగాయత్రీ దేవతా-గాయత్ర్యుద్వాసనే వినియోగః

ఉత్తమేశిఖరేదేవీ భూమ్యాం పర్వతమూర్ధని బ్రాహ్మణేభ్యో
హ్యనుజ్ఞానం గచ్ఛదేవి యథాసుఖమ్॥

ప్రాతః

మిత్ర స్యేత్యాది త్రయాణాం మన్త్రాణాం విశ్వామిత్ర
ఋషిః-ఆద్యస్య భూరి త్యర్గాయ త్రీఛన్దః ద్వయోరన్య
యో త్రిష్టుప్ ఛన్దః సర్వేషాం మిత్రో దేవతా -
ప్రాత స్సన్ధ్యోపస్థానే వినియోగః

1. మిత్రస్య చర్షణీ ధృత శ్రవో దేవస్య సానసిమ్। సత్యం
చిత్ర శ్రవ స్తమమ్॥-

2. మిత్రోజనాన్ యాతయతి ప్రజానన్తిష్టన్ ప్రాతస్స
న్మిత్రో దాధారపృథివీ ముతద్యామ్సన్ధ్యోపస్థానం కుర్యా
మి తఃకృష్టి రనిమి షాఽభిచష్టే సత్॥
త్యాయ హవ్య ఘృతవ ద్విధేమ॥

3. ప్రసమిత్ర మర్తోఅస్తు ప్రయస్వాన్ యస్తఆదిత్య
శిక్షతి వ్రతేన నహన్యతే నజీయతేత్వోతోనైనమగ్ంహో
అశ్నోత్యన్తితోన దూరాత్॥
ఉదితాగ్రాం మిత్యస్య మన్త్రస్య-అన్తర్యామి ఋషిః
గాయత్రీ ఛన్దః పరమాత్మా దేవతా ప్రాగ్ది శ్యుపస్థానే
వినియోగః

ఉదితాగ్రాం ప్రపద్యేఽహ విన్ధ్యాణీంవేదమాతరం సన్ధ్యాం
వైసర్వదైవత్యాం ప్రణమ్య పరమేశ్వరీం (ప్రాగ్దిశముప
స్థాయ.

మధ్యాహ్నే

ఉద్వయంతమిత్యాది పంచానాం మన్త్రాణాం-హిరణ్యస్తూప ఋషిః- యథాక్రమేణా౽ నుష్టుప్త్రిష్టుబ్గాయత్ర్యుష్ణిక్ఛక్వరీ ఛన్దాంసి — సూర్యో దేవతా — సూర్యోపస్థానే వినియోగః

1. ఉద్వయం తమసస్పరి పశ్యన్తో జ్యోతి రుత్తరం
దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతి రుత్తమం॥

2. ఉదుత్యం జాత వేదసం దేవంవహ న్తి కేతవః,
దృశేవిశ్వాయ సూర్యమ్॥

3. చిత్రన్దేవానాముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్యవరుణస్యాగ్నేః
ఆ ప్రాద్యావా పృథివీ అన్తరిక్షగ్ం సూర్యఆత్మా జగత
స్తస్థుషశ్చ॥—

5. తచ్చక్షు ర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్ర ముచ్చరత్ పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నన్దామ శరదశ్శతం మోదామ శరదశ్శతం భవామ శరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రవామ శరదశ్శతం అజీతాస్స్యామ శరదశ్శతం జ్యోక్చసూర్యం దృశే॥.

తిష్ఠన్నాదిత్యాభిముఖో మాధ్యాహ్నికోపస్థానం కుర్యాత్॥

5. యఉదగా న్మహతోఽర్ద వా ద్విభ్రాజమా నస్సరిరస్య
మధ్యా ధ్సమావృషభో లోహితాక్ష స్సూర్యోవిపశ్చి
న్మనసా పునాతు॥—

సా యా హ్నే

యచ్చిద్ధిత్యాది పంచానాం మన్త్రాణామాదిత స్త్రిసృణాం
శున శ్శేఫ ఋషిః-చతుర్థ్యా వసిష్ఠ ఋషి పఞ్చమ్యాః
అత్రి ఋషిః-ప్రథమచతుర్థయో ర్గాయత్రీ ఛన్దః
ద్వితీయ తృతీయ పఞ్చమ యో స్త్రిష్టుప్ ఛన్దః-సర్వే
షాం వరుణో దేవతా-సాయం సన్ధ్యోపస్థానే వినియోగః

1. యచ్చిద్ధితే విశోయథా ప్రదేవ వరుణ వ్రతమ్।
మినీమ సిద్యవిద్యవి-

2. యత్కించేదంవరుణదైవ్యేజనేఽభిద్రోహం మనుష్యాశ్చ
రామసి। అచిత్తీయ త్తవ ధర్మాయు
యోపి మమాస స్తస్మా దేవనో దేవ
రీరిషః—
3. కితవాసోయద్రిరిపుర్న దీవియద్వా

పశ్చిమాభిముఖ మాసీన స్సాయంస న్ధ్యోపస్థానం కుర్యా త్॥

మాసత్య ముతయన్న విద్మ।సర్వాతావిష్యశిథి రేవదేవా
ధాతేస్యామ వరుణ ప్రియాసః

4. ఇమమ్మే వరుణ శ్రుధీహవ మద్యాచ మృడయ
త్వామవస్యు రాచకే॥—

5. తత్వాయామి బ్రహ్మణా వన్దమాన స్తదాశాస్తే యజమా
నో హవిర్భిః॥ అహేడమానో వరుణే హబోధ్యురుశగ్ం
సమాన ఆయుః ప్రమోషీః॥—

పశ్చిమార్కామిత్యస్య మన్త్రస్య అన్తర్యామిఋషిః
గాయత్రీఛన్దః- పరమాత్మా దేవతా - పశ్చిమ దిశ్యుప
స్థానే వినియోగః

పశ్చిమార్కాం ప్రపద్యేహం వారుణీం వేద మాతరమ్సన్ధ్యాంవై సర్వదైవత్యాం ప్రణమ్య పరమేశ్వరీమ్॥	వారుణీం దిశ ముప స్థాయ

ప్రాతస్సాయంకాలయోః

సన్ధ్యాయైనమః- గాయత్ర్యైనమః సావిత్ర్యైనమః - సరస్వత్యైనమః	ప్రాతః ప్రాగాదిసాయం పశ్చిమాది చతుర్దిక్షు ప్రణమ్య॥—

కాలత్రయేపి

ఇన్ద్రాయ నమః-యమాయనమః వరుణాయ నమః కుబేరాయ నమః-ఆగ్నయేనమః నిర్ ఋతయే నమః-వాయవే నమః- ఈశానాయ నమః॥	యథాక్రమే ణదిగ్దేవాన్న మస్కృత్య

పితృభ్యో నమః -పితామహేభ్యోనమః
ప్రపితామహేభ్యో నమః-జ్ఞాతివర్గేభ్యో
నమః -పితృపత్నీభ్యోనమః-పితామహ
పత్నీభ్యోనమః- ప్రపితామహపత్నీభ్యో
నమః జ్ఞాతివర్గపత్నీభ్యోనమః-

దక్షిణాభిముఖ
ప్రమీతపితృకశ్చే
త్ప్రాచీనావీతీజీవ
పితృకశ్చేదుపవీతీ
పిత్రాదీనభివన్ద్య

ఉపవీతీ దక్షిణపార్ష్ణ్యఙ్గుష్ఠేన దక్షిణకర్ణం స్పృష్ట్వా

బ్రహ్మణేనమః { ఊర్ధ్వాభిముఖః

నారాయణాయనమః- మహాదేవాయనమః- స్కన్దాయనమః- విష్ణ్వాయనమః- వినాయకాయనమః- గ్రహేభ్యోనమః- నక్షత్రేభ్యోనమః- తారాగణేభ్యోనమః- భూతేభ్యోనమః - భూతదేవేభ్యోనమః- నాగేభ్యోనమః నాగదేవేభ్యోనమః- సర్వాభ్యోదేవతాభ్యోనమః- సప్తఋషిభ్యోనమః- సప్తఋషిపత్నీభ్యోనమః- మునిభ్యోనమః- గురుభ్యోనమః- కామోకార్షీన్మన్యురకార్షీన్నమోనమః- ఉదఙ్ముఖ ఉపతిష్ఠేత.

అభివాదనమ్

చతుస్సాగర పర్యన్తం గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శు
భం భవతు ఆఙ్గీరస, బార్హస్పత్య. భారద్వాజ కణ్ణ స్వశ
త్ర్యార్షేయ ప్రవరాన్విత భారద్వాజసగోత్రస్సా అభివాద
శ్రీవైఖానస సూత్రః-యజు శ్శాఖాధ్యాయీ యేత్॥
... ... శర్మా అహంభో అభివాదయే

యజ్ఞోపవీత ధారణాక్రమం:

యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠా.

పాదౌ ప్రక్షాళ్య, ద్విరాచమ్య, త్రిః ప్రాణానాయమ్య యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠాంకరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య.

స పల్లవకూర్చ కుంభోపరి ఉపవీతాని నిధాయ, యమితి శోషణ బీజేన శోషణ, రమిత్యగ్ని బీజేన దాహనం, వమిత్య మృత బీజేన ప్లావనంచ కృత్వా, ఓం యం, ఓం రం, ఓవం నవతన్తు దే తాన్స్మృత్వా అభిమృశ్య.

ఓంకారః ప్రథమ స్తన్తుర్ద్వితీయోగ్ని స్తథైవచ
తృతీయో భగదైవత్యః చతుర్థ స్సోమదైవత్యః
పఞ్చమః పితృదైవత్య షష్ఠశ్చైవ ప్రజాపతి

సప్తమో వసుదైవత్యః ధర్మశ్చాష్టమ దేవతా
నవమ స్సర్వదైవత్య ఇత్యేతే నవదేవతాః
ప్రాణ ప్రతిష్ఠా మన్త్రం ద్వాదశ వారం జపేత్.

"ఓం అనునీతే పునరస్మాసు చక్షుః పునః ప్రాణ మిహానో ధేహి భోగం జ్యోక్ప శ్యేమ సూర్యముచ్చరం తమనుమతే మృడయాన స్వస్తి అమృతంవై ప్రాణా అమృత మాపః ప్రాణానేవ యథాస్థాన మపహ్వాయతే."

ఇదంవిష్ణురితి శ్రీ భూమిసహితం విష్ణుమావాహయా
మిత్యావాహ్య.

"ఇదం విష్ణుర్వి చక్రమే త్రేధానిదధేపదమ్। సమూఢ మస్య పాగ్ంసురే'

శ్రీభూమి సహితం శ్రీవిష్ణుం ఆవాహయామి.
ఆసనాద్యష్టోపచారై రభ్యర్చయేత్.
విష్ణోర్నుక మిత్యభిమన్త్ర్య.

"విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి ప్రవోచం యః పార్థివాని విమమేరజాగ్ంసియో అస్కభాయదుత్తరగ్ం సధస్తంవిచక్ర మాణ స్త్రేధోరుగాయో విష్టోరరాటమసి విష్ణోః పృష్ఠమసి విష్ణోశ్శ్నప్త్రేస్థో విష్ణోస్స్యూరసి విష్ణోర్ధ్రువ మసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా."

అగ్నిం దూతమితి భగవతేసమర్ప్య ... ...(ఇతివిశేషః)

అగ్నిం దూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసం అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుమ్,

ఇతి ప్రతిష్ఠాక్రమ స్సమాప్తః

యజ్ఞోపవీత ధారణక్రమః

ధారణకర్తా ద్విరాచమ్య త్రిఃప్రాణానాయమ్య తిధి వారాదికం సంకీర్త్యం.

ఆస్యాం శుభతిథౌ భగవదాజ్ఞయా భగవత్కైంకర్య రూప శ్రౌతస్మార్త విహిత నిత్యకర్మానుష్ఠాన యోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం యజ్ఞోపవీతధారణం కరిష్యే, ఇతి సంకల్ప్య అప ఉపస్పృశ్య

యజ్ఞోపవీతధారణమన్త్రస్య, బ్రహ్మ ఋషిః గాయత్రీ చ్ఛన్దః ఛన్దాంసి దేవతా, యజ్ఞోపవీత ధారణే వినియోగః.

ఆదిత్యాభిముఖం యథాతథా దక్షిణహస్తముద్ధృత్య యజ్ఞోపవీత మిత్యుక్త్వా, ధారయేత్.

"యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతేర్యత్సహజం పురస్తాత్, ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిముంచశుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బలమస్తుతేజః త్వామస్మై ప్రతిము ఇచ్ఛ మ్యాయుషా వర్చసా బ్రహ్మ వర్చసా చైనదద్య జ్ఞోపవీతం దదామితే."

ఆచమ్య. గృహస్థాశ్రమ సిధ్యర్థం ద్వితీయ యజ్ఞోప ధారణం కరిష్యే. ఇతి సంకల్ప్య. ద్వితీయ యజ్ఞోపవీతం పీతధృత్వా ఆచామేత్.

యజ్ఞోపవీత ధారణ విధి స్సమాప్త,

(జీర్ణోపవీత విసర్జనమ్!)

అథావయమితి పూర్వధృతం జీర్ణోపవీతం అప్సువిసృజేత్

అథావయ మాదిత్య వ్రతేతవా నాగసో అదితయే స్యామ."

హ రిః ఓ మ్

త త్స త్

శ్రీ మదష్టాక్షర మన్త్ర జపప్రకారః

ఆచమ్య, ప్రాణానాయమ్య,...శుభతిథౌ భగవదాజ్ఞయా భగవత్ప్రీత్యర్థం శ్రీ మదష్టాక్షర మహామన్త్రజపం కరిష్యే

అస్య శ్రీమదష్టాక్షర మహామన్త్రస్య-బదరి కాశ్రమవాసీ శ్రీమన్నారాయణ ఋషిః ।

దైవీగాయత్రీచ్ఛన్దః ! (అనుష్టుప్ఛన్దః) శ్రీమన్నారాయణో దేవతా! అం బీజం (నాభౌ) ఆయుశ్శక్తిః (గుహ్యే) మంకీలకం (పాదయోః!) హ్రీం కవచం (భుజయోః) ఐం అస్త్రం (భ్రూమధ్యే) శుక్లోవర్ణం (సహస్రారే)ఉదాత్తాదిస్వరః నాసికాదిసహస్రారాంతం శ్రీవైకుంఠ భువనక్షేత్రం (సహస్రారే) జీవపరయోః స్వస్వామి భావస్సంబన్ధః శ్రీ మన్నారాయణ ప్రీత్యర్థేజపే వినియోగః

ఓం-అంగుష్ఠాభ్యాంనమః - హృదయాయనమః

నమః - తర్జనీభ్యాం నమః - శిరసేస్వాహా

నారాయణాయ - మధ్యమాభ్యాంనమః - శిఖాయైవషట్

ఓం - అనామికాభ్యాం నమః - కవచాయహుం

నమః - కనిష్ఠికాభ్యాం నమః - నేత్రత్రయాయవషట్

నారాయణాయ - కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః - అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

ధ్యానం — సవ్యం పాదం ప్రసార్య శ్రితదురిత హరం దక్షిణంకుఞ్చ యిత్వా | జానున్యాధాయ సవ్యేతర మితరభుజే నాగభోగే నిధాయ | పశ్చాద్బాహుద్వయేన

ప్రతిభటశమనే ధారయన్ శంఖచక్రే దేవీభూషాది జుష్టః
జనయతి జగతాంశర్మ వైకుంఠనాథః ॥

'లాం' ఇత్యాదినా పంచ పూజాం కుర్యాత్

లం పృథివీతత్వాత్మనే -శ్రీమన్నారాయణాయనమః గంధం పరికల్పయామి
హం ఆకాశతత్వాత్మనే- ,, పుష్పం పరికల్పయామి
యం వాయుతత్వాత్మనే- ,, ధూపం ,,
రం అగ్ని తత్వాత్మనే- ,, దీపం ,,
వం అమృతతత్వాత్మనే- ,, అమృతని వేదనం ,,
సం సర్వాత్మనే- ,, తాంబూలాది సర్వోప చారాన్ పరికల్పయామి

మనుః- "ఓం నమోనారాయణాయ" 108 సంఖ్యాకం జపేత్
గాయత్రీ-నారాయణాయవిద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి
తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్- (10)

దిగ్విమోకం కుర్యాత్.

ఫలసమర్పణం- ఏతత్ఫలం శ్రీమన్నారాయణార్పణమస్తు
ద్వయమన్త్రం- శ్రీమన్నారాయణచరణౌ శరణం ప్రపద్యే
శ్రీ మతేనారాయణాయనమః

చరమ మన్త్రం- సర్వధార్మాన్ పరిత్యజ్యమామేకం
శరణం వ్రజ అహంత్వాసర్వ పాపేభ్యో
మోక్షయిష్యామి మాశుచః

గ్రంథమాలలో లభ్యమగు పుస్తకములు

1. భగవదారాధనాచంద్రిక	25-00
2. ప్రతిష్ఠాను క్రమణిక	16-00
3. బ్రహ్మోత్సవాను క్రమణిక (ప్రింటులో)	
4 సూత్రానుక్రమణిక 1వ భాగం	15-00
5. ,, 2వ భాగం	10-00
6. ,, 3వ భాగం	15-00
7. విష్ణ్వర్చనాసారసంగ్రహము	10-00
8. నిత్యార్చనా విధానము	8-00
9. సంధ్యావందనమ్	4-00
10. హనుమదర్చనోత్సవవిధి (ప్రింటులో)	
11. విఖనస స్తోత్రరత్నావళి	10-00
12. ప్రత్యాబ్ధిక ప్రయోగము	5-00
13. పైతృమేధిక ప్రయోగము	30-00